אגרות הראי"ה - כרך ג' - אגרת תשסז

תמצית האגרת

תאריך ומקום: י' ניסן תרע"ו - לונדון
נמען: בנו, הרב צבי יהודה

בני צפון לונדון מתגעגעים אליו. 'הקודש העליון חבוי בכל', והחול אינו אלא 'מסווה'. הקודש בא במועדו ומסיר את הצעיף. בליל הסדר החירות 'משחררת את רוחנו ורוח כל היקום', ומראה את 'חרותו המוחלטת' של הרעיון העליון מול כבלי 'חכמותיו הזעירות' של האדם. 'נצחנו והננו מנצחים את כל'.

עיקרי הדברים

- הקודש חבוי בכל.
- החול - מסווה.
- חירות ליל הסדר.
- נצח ישראל.

נוסח האגרת עם ביאור

בגרסה זו משולב ביאור בתוך נוסח האגרת. הביאור מופיע כך: [בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת] *והוא אינו חלק מלשון האגרת.*

בעה"י[1], י' ניסן תער"ו[2].

בני חביבי, [הרצי"ה, ששהה בשווייץ] שליט"א[3], שמחתני היום במכתבך הנחמד ובמכתבים הרצופים. תה"ל[4] על חסדו ואמתו ובטובו יוסיף עמנו לטובה ויחנינו לבא לארץ חמדה ברוב עז ושלו[5]. ברב רחמיו וחסדיו, אשר לא תמו עדי עד.

שבוע העבר נכנסנו אל הדירה אחרי אשר יצאו השכנים ועדיין לא הספיק הזמן לתקן הכל כראוי, בכ"ז[6] מתאמצים הם למלא רצונינו בכל האפשרות. בני הצפון האשכנזים, [קהילת "עדת ישראל" בצפון לונדון, שבה התגוררו תחילה] היראים שי'[7], שדרנו שם איזה שבועות מתגעגעים באהבה ומצטערים על התרחקותי מהם ריחוק מקום, וב"ה[8] כולם אוהבים ומכבדים ביושר לבב, יברכם ד'.

אם לא הייתי כ"כ[9] מעומס בטרדות ותביעות מעשיות, וביחוד למודיות מעשיות, שהסביבה תובעתם בטבעה, ואני איני יכול וגם איני חפץ להשתמט מזה, אע"פ[10] שהם שלא כנטייתי

---

1 בעה"י - בעזרת השם יתברך
2 תער"ו - השנה תרע"ו (1915/1916) - כתובה בצירוף אותיות של מספר השנה
3 שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
4 תה"ל - תהלה לא-ל
5 ושלו' - ושלום
6 בכ"ז - בכל זאת
7 שי' - שיחיה
8 וב"ה - וברוך השם
9 כ"כ - כל כך
10 אע"פ - אף על פי

הפנימית בתביעתי הרוחנית המופשטה, הייתי חפץ לכתוב לך אריכות דברי חפץ ממשאות נפש לפי תכונת הזמן והכשרת הרוח לחג הקדוש והנהדר זמן חירותנו הבעל"ט[11]. אבל התוכנים המוגבלים דוחקים, לפעמים גם להסחת הדעת מהמושגים החביבים שכל בהם עז רוחנו ונעימת חדות נשמתינו.

המחשבה הכללית ע"ד[12] התפשטותם של הרגשות הנאצלות של קדושת הזמן, מחוץ לזמנן, כהמשכת קדושת שבת בימי המעשה, היא צריכה תמיד לבא מההכרה הפנימית, שהקודש העליון חבוי הוא בכל. האידיאליות האלהית חיה היא במילואה בכל פינה ונקודה, של חיים, זמן, ומקום, ומקוריהם ותולדותיהם לאין תכלית בגודל ובקוטן. תוכן החול איננו כ"א[13] מסוה המסתיר, הפועל תעלומה על כל זהרי האורה של החיים הנחמדים והחביבים, שמנועם ד' המה מפכים והולכים במלא עולמים, במלא נשמות ובמלא חיינו פנימה. הקודש בא במועדו, ומסיר את הצעיף, מגלה את פני הלוט, והאורה הקדושה בכל חמודותיה, הנה נראה, מלבבת היא אותנו בנעימות שיחיה, מרוה אותנו נחת משוד תענוגיה, והננו מתענגים על ד' ועל טובו, ולבבנו מתמלא רום ועדן, בריווי תענוגים, אז תתענג על ד'. [ישעיהו נח, יד] ובאים אנו מרוב שקיקת חדות דודים, להשתעשע במצוותיו אשר אהבנו אהבת נפש לעולמים, אשר אהבנו סלה, ממקור נשמותינו מראש צורים, [במדבר כג, ט] ועד אחרית כל ימי עולמים, ודורי דורים, אשר אהבנו בחמדת כל לבב, מתוך הכרת עז מלאה לבית נשמתית טבעית שכלית ומזגית, אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבוזו לו. [שיר השירים ח, ז]

ובליל התקדש חג, [ישעיהו ל, כט] והננו מלאי גאולה, מלאי חרות עליונה, וחירותנו משחררת את רוחנו, ורוח כל היקום, מגלה את האושר הצפון בנו פנימה, כי רוח א-ל חי העולמים בנו חי, בקרבך קדוש, והחיים כולם באים למעמדם, ורוחנו רואה את יקרת ערכם, את גודל שיוויים, ואת רוממות תשוקת תקותם, אשר תבא בטח. בטחו בד' עדי עד כי בו הוא צור עולמים. ומתוך מקרא הקודש אשר לחג הקדוש הננו עומדים על המצפה ונחזה, את רוח החירות ההולך ונגאל, העולה מעלותיו מתוך כל עצמת הסיבוכים, ומתוך המאפליות נראה נהורים, ונפשנו תגיל בד' תשיש בישועתו, וכל עצמותינו תאמרנה ד' מי כמוך. [תהלים לה, ט-י]

וגאולתנו גאולת עולמים היא, חודרת היא בכל מרומים ובכל מעמקים, רעיונינו העליון, הרחב מכל מרחבי מרומים, שכבלי העבדות של הגות רוח בן אדם תולעה, וחכמותיו הזעירות, חפצים הם בני אדם מלכי ארץ והמון לאומים לאסור אותו בהם, מראה הוא בימי חג חרותינו, וביותר בכל גודל בלילה הזה בשעה שמצה ומרור מונחים לפניך, את חרותו המוחלטה. נצחנו, והננו מנצחים את כל, וההוד והנצח עמנו, לנצח עוד עדי עד, שרינו עם אלהים ועם אנשים ויכולנו. והננו עדים חיים וקיימים, שחיה בעולם נשמת עם כזאת, שאין קצה לתעצומותיה, שטללי כל אורות עדנים היותר עליונים מרוים הם אותה ולרגעים ישקוה. ויחידי הסגולה, העוסקים בתורת ד', ודבקים באהבת נצח למצוותיו, המלאות לרויה עדני עדנים משמי שמי קדם, הם הם הצנורות אשר על ידם תשוקה נשמת הגוי כולו, מפלגי קדשי קדשים אלה, היוצאים מנחל היוצא מבית ד', המרוה את כל החיים, שעתיד הוא להשקות גם את נחל השטים, ולהעלות גם עליו כל עץ נחמד וכל עלה תעלה ותרופה. ומלאכת שמים עדינה זו בידינו היא מסורה, מה מאד תעלוזנה כליותינו, מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו, אשרי העם שככה לו אשרי העם שד' אלהיו.

וגדולה היא ערובתנו שאור חדש הולך ומאיר מתוך מחשכים, ופליאות עולמים עתידות להופיע, בתוך מסיבות החיים וממעל להם, וגם במעמקי מחשכיהם, ורוח טוהר, רוח קודש, מלא תעצומה, יופיע בכנסת ישראל, וצמאון חי מלא גבורה והוד, לשוב אל מקום אהלנו לבחר את נחלתנו גאון יעקב אשר אהבנו סלה, ברוח מלא אור ד', ומטרת גבורת קודש, בזרע

---

11 הבעל"ט - הבא עלינו לטובה

12 ע"ד - על דבר

13 כ"א - כי אם

אדם וזרע בהמה גם יחד, תוסיף לפעמים, בכפלי כחות כבירים, במהרה בימינו, אמן כה יאמר ד' המדבר טוב על ישראל מתוך מחשבותיו, המלאות שלו'[14] וברכה לכל יצוריו.

דרוש נא באהבה נאמנה ובתודה עמוקה את שלו' אהובנו איש המעלה הרה"ג[15] ד"ר[16] א' שליט"א ומשפחתו הכבודה, מה יקר חסדכם וטובכם בכל אותות האהבה והכבוד אשר תראו ברוחכם הטובה לבנינו שליט"א. ברוכים תהיו מאת ד' וחוגו בשמחת לבב את חג המצות הבעל"ט ביתרון הכשר ובכל טוב. וברכת ד' תבא לכי[17] ידידנו הרה"ח[18] המרומם ד"ר הערץ שליט"א יגיל וישמח בשמחת החג הקדוש בכל טוב וחדוה, כנפשו היקרה הוא וכא"ל[19] שי'.

מפסיקים אותי ענינים שונים, חזק בני ואמץ, השגיח נא על בריאותך והארת רוחך, בצהלה וחדות נועם קודש, וכתוב לי בפרטיות מכל לימודיך ועניניך באר היטב, וצור עולמים ב"ה[20] ידריכנו במעגלי צדק, בנתיב מצותיו ואורות תורתו, יראתו ואהבתו, ויראנו בידידי ידידות משכנות דבירו. והי'[21] זה שלו' רב ועתרת ברכה וכל טוב וחיים לאוי"ט[22], כנפשך האהובה ונפש אביך מברכך באהבה,

הק' אברהם יצחק ה"ק

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי"ה, כרכים א׳-ד׳

---

14 שלו' - שלום
15 הרה"ג - הרב הגאון
16 ד"ר - דוקטור
17 לכי - לכבוד
18 הרה"ח - הרב החסיד
19 וכא"ל - וכל אשר לו
20 ב"ה - ברוך השם
21 והי' - והיה
22 לאוי"ט - לאורך ימים טובים